Työterveyslaitos

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
EDUSKUNTA

29.5.2018

TyV@eduskunta.fi

Viite: , Lausuntopyyntö TyV, HE 28/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle säteilylaiksi ja siihen liittyviksí laeiksi

TYV, HE 28/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE SÄTEILYLAIKSI JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Työterveyslaitos kannattaa olennaisilta osilta hallituksen esitystä säteilylaiksi. Lakiesitys edistää säteilyturvallisuutta sekä selkeyttää vastuukysymyksiä ja lainsäädäntöä. Esityksen oikeutus-, optimointi- ja yksilönsuojaperiaatteet ovat perusta turvalliselle säteilyn käytölle työntekijöiden, väestön ja potilaiden altistumisen suhteen. Säteilysuojelun optimoinnissa ionisoimattomien menetelmien valinta ionisoivien sijaan tulisi tuoda paremmin esille tilanteissa, joissa niillä saadaan tarvittava tieto. Riskiperusteisuus säteilysuojelun valvonnalle on oikea lähestymistapa.

Radonin osalta toimenpiteiden piiriin tullee lisää kohteita, sekä julkisia että työpaikkoja. Tällöin on optimointiperiaatteenkin mukaan varmistuttava, että mahdolliset korjaustoimenpiteet ovat suhteessa radonin määrään ja kustannuksiltaan kohtuullisia. Radon altistuksen ja tupakoinnin yhteisvaikutus on selvä ja jatkossakin toimet tupakoinnin vähentämiseksi ovat tärkeitä.

Ionisoimatonta säteilyä (erittäin voimakas magneettikenttä, ts. MRI) käyttävien laitteiden ilmoitusvelvollisuus on perusteltua, koska sillä voidaan ennakoiden varautua mahdollisiin riskitilanteisiin, joihin lukeutuvat paitsi lääketieteellisten implanttien / laitteiden häiriömahdollisuus, mutta myös muita häiriötilanteita. Vastaavasti suuritehoisten laserlaitteiden luvanvaraistaminen yleisönäytöksissä on hyvin perusteltua yleisöturvallisuuden kannalta. Ionisoimattoman säteilyn aiheuttaman altistumisen rajoittaminen on perusteltua ja mahdollistaa valvonnan ja tuo väestön altistumisen rajoittamisen samalle perusteelle kuin työntekijöidenkin. Sähkömagneettisten kenttien osalta raja-arvot suojaavat kaikilta tieteellisesti todennetuilta haittavaikutuksilta. Tutkimusta aihealueella tehdään koko ajan lisää, joten on tärkeää seurata jatkuvasti uusinta tietoa ja soveltaa sitä tarvittaessa ohjeisiin ja lainsäädäntöön.

Tärkeä parannus säteilyturvallisuuden ja -laitteiden käytössä on uudet rajoitukset laitteille, joita käytetään esim. kosmeettisissa hoidossa tai muissa vastaavissa tilanteissa. Erityisesti työntekijöiden koulutukseen ja osaamisen varmistamiseen laitteiden käytössä tulisi kiinnittää huomiota, jotta tältäkin osin säteilysuojelun tavoitteet ovat saavutettavissa.

Lakiesityksessä korostetaan turvallisuuskulttuuria ja sen merkitystä turvallisuuden ylläpitämisessä ja varmistamisessa. Mahdollisina kustannuksina lisäävinä ja työtä aiheuttavina uusina vaatimuksina on nostettu esille toiminnanharjoittajan velvollisuus laatia turvallisuusarvio sekä turvallisuuskulttuuria ja -johtamista koskevat vaatimukset. Kuitenkin organisaatioissa, joissa työturvallisuus ja (muutenkin) kokonaisturvallisuus ovat jo hyvällä tasolla, nämä seikat ovat jo arkipäivää. Tässä yhteydessä esityksestä tulee kuva, että säteilyturvallisuus on oma siilonsa. Turvallisuuskulttuurin ja turvallisuusjohtamisen osalta olisi perusteltua tuoda paremmin esille, että turvallisuuskulttuuri on koko organisaation kulttuuria, jonka tärkeä osa säteilyturvallisuus on. Turvallisuuskulttuurin kehittämisen edellytyksenä on avoin vuorovaikutus eri organisaatiotasojen ja –tahojen välillä, myös laitosten ja viranomaisen välillä sekä suhteessa muihin toimialan sidosryhmiin. Säteilyturvallisuuden tulee olla osa kokonaisturvallisuutta ja organisaation turvallisuuskulttuurin tulee koskea kaikkia toimintaa.

Koivula Antti
pääjohtaja

Alanko Tommi
johtaja